

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1449/2019
23.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Бранка Станића, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александра Јасика, адвокат из ..., против тужених АД „ББ“ ... и АД „ВВ“ ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 404/18 од 02.10.2018. године, у седници одржаној 23.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 404/18 од 02.10.2018. године, у ставу другом изреке, тако што **СЕ ОДБИЈАЈУ** жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Пожаревцу П1 117/17 од 20.11.2017. године, у ставу другом изреке, у делу става трећег у односу на туженог АД „ВВ“ и у ставу четвртом изреке.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу солидарно исплате трошкове ревизијског поступка у износу од 113.125,00 динара, у року од 15 дана, са законском затезном каматом почев од дана извршности одлуке до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожаревцу П1 117/17 од 20.11.2017. године, ставом првим изреке, обавезани су тужени АД „ББ“ ... и АД „ВВ“..., да тужиоцу на име накнаде штете за сменски рад за период од фебруара 2014. године закључно са јуном 2014. године, солидарно исплате месечне износе ближе описане у том делу изреке, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од 16-ог у наредном месецу за претходни месец до коначне исплате. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од фебруара 2014. године закључно са августом 2015. године, солидарно исплате појединачне месечне износе ближе описане у том делу изреке са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од 16-ог у месецу за претходни месец до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени АД „ВВ“ ... да тужиоцу на име накнаде штете за топли оброк и регрес за период од 01.09.2015. године закључно са децембром 2016. године, исплати појединачне месечне износе ближе описане у том делу изреке, са законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ почев од 16-ог у наредном месецу за претходни месец до коначне исплате,

док је тужбени захтев да се за потраживање одређено овим ставом солидарно обавезе на исплату и тужени АД „ББ“ ..., одбијен како неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 127.132,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 404/18 од 02.10.2018. године, ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба туженог АД „ВВ“ и потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке у односу на жалиоца. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом, у делу става трећег изреке у односу на туженог АД „ВВ“ и у ставу четвртном изреке пресуде, тако што су одбијени тужбени захтеви тужиоца за исплату накнаде штете за неисплаћени топли оброк и регрес за коришћење годишњег одмора за назначени период. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 38.128,38 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом четвртим изреке, жалба туженог АД „ББ“ у односу на став трећи изреке првостепене пресуде (којом је тужбени захтев одбијен у односу на овог туженог) одбачена је као недозвољена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену и то одлуке у преиначујућем делу тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Друготужени је поднео одговор на ревизију.

Оцењујући дозвољеност ревизије Врховни касациони суд налази да је ревизија дозвољена као редовна на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је закључио уговор о раду са ЈЖТП ... 05.02.2003. године, а после тога је закључио више анекса уговора о раду. Уговором о раду и анексима истог тужилац је распоређен да обавља послове кондуктера у ОЈ за СТП Према закљученом уговору о раду са анексима, тужилац је био у радном односу код туженог првог реда АД „ББ“ ... закључно са 31.08.2015. године, јер је код тог туженог дошло до статусне промене. Тада је уговор о раду тужиоца на основу члана 149. став 1. Закона о раду пренет на послодавца следбеника овде туженог другог реда АД „ВВ“ Одлуком Владе Републике Србије код туженог АД "ББ" ..., извршене су статусне промене издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава и то АД за железнички превоз путника "ВВ" ..., АД "ГГ" ... и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром "ДД" ..., која друштва су стекла својство правних лица 10.08.2015. године. По извршеној статусној промени АД "ББ" ..., тужилац је почев

од 01.09.2015. године је био у радном односу код друготуженог све до 26.12.2016. године, када му је отказан уговор о раду. Висина накнаде трошкова за исхрану у току рада, регреса за коришћење годишњег одмора утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке.

Првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца применом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду утврђујући висину накнаде на основу налаза и мишљења судског вештака који је накнаду обрачунао применом критеријума из претходног Колективног уговора (послодавца претходника) и на основу расположиве документације, сматрајући да тужени на коме је терет доказивања није доказао да су у зараду укључена ова примања.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса. Из образложења произлази да када је у општем акту послодавца прописано да се у цену радног часа урачунава и вредност по основу регреса и додатка за исхрану у току рада, тада запослени не може остварити накнаду ових трошкова јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада. Када уговор о раду и Колективни уговор не утврђују висину накнаде ових трошкова већ се као овде општим актом одређују, да се они урачунавају у цену радног сата, по оцени другостепеног суда запослени не може са успехом потраживати посебну исплату новчаних износа из ових основа јер нема одговарајућег Колективног уговора као општег акта, као инструмента за њихову конкретну реализацију. По ставу другостепеног суда, наведене накнаде не морају бити номинално изражене у одлуци послодавца што проистиче и из одлуке Уставног суда по уставној жалби којом приликом је оцењена уставност и законитост Закона о платама у државним органима и јавним службама у делу којим је прописано да коефицијент садржи накнаду за топли оброк и регрес.

Имајући у виду наведено, правилно је указивање тужиоца у ревизији на погрешну примену материјалног права.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом. Законом о изменама и допунама Закона о раду ("Службени гласник РС", бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Анексом Колективног уговора туженог („Сл. Гласник РС“, бр. 4/06) одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора, па је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса измењена је и одредба члана 61, па је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар-јуни 2006 године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006.године 56,00 динара. Чланом 5. став 6. Анекса прописано је да је у вредност једног радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час. Из оваквог утврђења вредности радног часа не може се утврдити који износ представља накнаду за трошкове

исхране и регреса за коришћење годишњег одмора, јер исти нису исказани у номиналним износима.

Како је почев од 01.01.2006. године запосленима дато право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, послодавцима је остављена могућност да својим актом утврде висину тих накнада који могу бити већи или мањи од накнада предвиђених Општим колективним уговором. Притом, висина ових накнада мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. У конкретном случају, тужени у току поступка није доставио суду одлуку о висини ових накнада, као ни судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да одлуку није ни донео. То не искључује право тужиоца на исплату ових накнада. Не може се прихватити да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да се тужени није изјаснио о њиховој висини, нити је износ накнаде за регрес и трошкова за исхрану у току рада номинално исказао у платној листи тужиоца, како је то предвиђено Законом о раду. На основу изнетог, могло би се закључити да је тужени у погледу исплате наведених накнада, законске одредбе примењивао на штету тужиоца. Обзиром да Анекс колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужилац може потраживати накнаду у нето износу према параметрима из ранијег Колективног уговора. Тужилац је тужбени захтев поставио у висини износа накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђених на основу налаза и мишљења вештака, применом наведених параметара. Стога је овако постављени тужбени захтев основан.

Посебни колективни уговор није утврдио однос зарада и осталих примања које улазе у зараду, нити је то учињено уговором о раду иако им то право закон признаје. Последице нејасног општег акта не сме да трпи запослени. Ако јача уговорна страна (послодавац) припреми текст уговора (као у овом случају), нејасне или недовољно одређене одредбе тумаче се у корист друге стране (члан 100. ЗОО). Када општи акт, уговор о раду, а ни обрачунска листа не конкретизују и не врше раздвајање (тужени ни вештаку о томе није доставио прецизне податке), правилан је став првостепеног суда да то право тужиоцу треба признати (Закон о раду га признаје у члану 118). Из свих истакнутих разлога, имајући у виду и да тужени, на кога пада терет доказивања, није до закључења главне расправе извршио прецизирање и раздвајање регреса и топлог obroка у структури зараде, правилно је тужбени захтев од стране првостепеног суда усвојен.

Висина регреса и топлог obroка може бити утврђена вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката по основу законске или судске аналогије, као и на основу слободне оцене без вештачења ако се новчана обавеза не може утврдити односно може се утврдити са несразмерним тешкоћама (члан 232. ЗПП).

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Тужиоцу који је успео у поступку по ревизији досуђени су трошкови ревизијског поступка у износу од 113.125,00 динара и то за састав ревизије

18.000,00 динара, а чија је висина одмерена на основу тарифног броја 16. Тарифе о наградама и накнадама за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/12), као и за трошкове судске таксе за ревизију у износу од 38.050,00 динара и за таксу на ревизијску одлуку у износу од 57.075,00 динара, према тарифном броју 1. тачка 5, тарифном броју 2. тачка 11. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“ број 28/94... 106/15). Одлука о трошковима парничног поступка је донета у складу са успехом тужиоца у спору, на основу чланова 153. став 1, 154, 163. став 2. и 165. став 2. Закона о парничном поступку. Тужиоцу се досуђује и законска затезна камата на трошкове поступка почев од дана извршности пресуде па до исплате.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић